

Norra Ängby Tidning

Årgång 35

Nr 3 • September 2013

NORRA ÄNGBY TRÄDGÅRDSSTADSFÖRENING

Enklare att välja
färg till fasaden

Hög tid att
byta gamla rör

Ängbyprofilen
Mille Elbe

Kampen
mot kirskål

**Anna och Sara
premiärstipendiater**

inledaren

ANNA-KARIN EKHOLM, ORDFÖRANDE
NORRA ÄNGBY TRÄDGÅRDSSTADSFÖRENING

Det blev bättre denna gång

I förra numret skrev jag om återvinningsstationen vid Ängbyplan. Nu har den flyttats tillbaka till sin gamla plats. Faktum är att jag tycker att det blev bättre denna gång. Man har satt upp ett plank som avskiljer kontainrarna från lokalgatan och de nya radhusen. Våra nya grannar i radhusen slipper se allt skräp som slängs och de som slänger behöver inte känna sig uttittade.

Detta nummer av tidningen är späckat med Ängby IF, två stipendiater, trädgård och gamla rör, färg-

"Det finns fler småbarnsmammor än jag som blivit av med sin gamla trotjänare"

liknare och fornminnen och en rekommendation att låsa fast stegar och grillar. Jag kan konstatera att även cyklar måste låsas fast. I veckan som gick blev jag av med min cykel som stod på tomten utanför huset. Tjuven gick alltså in på tomten och tog en helt vanlig treväxlad damcykel med barnstol

på och punka! Om den var låst eller ej låter jag vara osagt, men hur som helt är det inte roligt att bli av med sina saker. Jag är inte ensam. Under sommaren såg jag vid ett tillfälle ett par killar, som kom släpande på en låst damcykel med barnstol på. Så det finns fler småbarnsmammor än jag som blivit av med sin gamla trotjänare.

Hösten närmar sig med second-hand-försäljningar, scouternas ljuskväll och äppelsöndag. Det känns bra tycker jag. Styrelsen har tänkt dra i gång en kampanj – sakta ned, i Norra Ängby kör vi lugnt. Detta känns ju extra viktigt nu när höstterminen i skolor och förskolor har dragit i gång. Vi vill inte höra talas om olyckor där barn och vuxna blivit påkörda av bilister som kör för fort här på våra lokalgator. Det är som ni vet bara 30 km/h i hela området. När jag ändå är i gång med förmaningarna – sätt på reflexen så syns vi i Norra Ängby.

NORRA ÄNGBY TIDNING

Tidningen ges ut av Norra Ängby Trädgårdsstadsförening. Föreningen förmedlar information om sin verksamhet via **Norra Ängby Tidning** och på hemsidan **www.norra-angby.se**. Redaktionen förmedlar även annan information som kan vara av intresse för tidningens läsare, dvs hushållen i Ängby, totalt 1632. Tidningens upplaga är 1800 ex.

Tidningen kommer ut fyra gånger per år, i början av mars, juni, september och december och delas ut av våra tidningsdistributörer. Deadline för material för kommande nummer är alltid en månad före utgivningsdatum.

Tidningsredaktion

Elisabet Engdahl-Linder, elisabet.engdahl.linder@gmail.com

Lars Lund, larslund10@gmail.com

Rolf A Olsson, rolf@rao.se

Tryck

Gävle Offset, www.gavleoffset.se, 026-66 25 00

För miljö och kvalitet

Annonsförsäljning:

Johan Schaeffer, johan.schaeffer@yahoo.se,
0739 83 22 07.

Erbjudande: Boka fyra färgannonser i följd och du får 25% rabatt på samtliga fyra införanden!

Annonspriser:

Enspalt: 45x60 mm, 4-färg 1 000 kr, 2-färg 500 kr

Tvåspalt: 45x125 mm, 4-färg: 2 000 kr, 2-färg: 800 kr

Tvåspalt: 90x125 mm, 4-färg 4 000 kr, 2-färg 1 200 kr

Halvsida: 190x136 mm, 4-färg 6 000 kr, 2-färg 2 000 kr

Helsida: 272x190 mm, 4-färg 11 000 kr, 2-färg 3 500 kr

Annonsmtrl: Tryckfärdig högupplöst PDF.

Prenumeration

Har du flyttat ifrån Norra Ängby, men ändå vill njuta av ängbykänslan, kan du prenumerera på tidningen:

Namn, adress och 100 kr på plusgironr 94 01 78-7

ISSN-nummer 2001-290X

Återvinningsstationen vid Ängbyplan har nu flyttats tillbaka till sin gamla plats. Man har satt upp ett plank som avskiljer kontainrarna från lokalgatan och de nya radhusen.

FOTO: LARS LUND

Slukhål. Skyfallet i slutet av juli åstadkom ett slukhål i hörnet Beckomberga-
vägen/Brennervägen. Under det tre dm vida hålet i asfalten har det forsande
vattnet åstadkommit ett meterdjupt hål, ännu inte lagat en vecka innan du
läser detta. Ett liknande hål finns på Ängby Torg mitt för pizzerian.

FOTO: LARS LUND

Förmodligen nödlandning, vilket kanske ursäktar felparkeringen?

Ängby Stekhus

Ät, drick och umgås! Känn vår grekiska värme, blandad med mycken kärlek!

Öppet alla dagar 11 - 22. Fredagar: karaoke 21 - 01.

**Tips: Sju libanesiska förrätter, varmrätt, dessert när du abonnerar
hela eller del av restaurangen. Ring 0706 29 63 01.**

Fullständiga rättigheter.

Välkomna hälsar Affe, till fd Lilla Riviera. Färjestadsvägen 8. Tel: 37 63 53.

FOTO: ROLF A OLSSON

Getingarna gillade inte den torra sommaren

– Under de 27 år som jag sanerat getingbon har det aldrig varit så få getingar som i år, berättar Christer Norman från Anticimex.

Vi hittar Christer högt uppe på en stege vid ett hus på Tacitusvägen. Och det var tur att vi upptäckte honom. Besöken i Norra Ängby är inte lika vanliga i år.

– Torkan är nog en orsak, tror Christer.

I år har det alltså varit möjligt att njuta av middag utomhus utan att angripas av getingar.

Experterna är lite oense om vad som egentligen är orsak till att det är så lite getingar och andra insekter. Några talar om det växlande vädret i våras; först varmt tidigt och sedan smällkallt. Och Christer tror alltså att det är torkan.

– Men om det nu blir regn och fuktigt och sedan varmt igen kan det bli fler getingar senare i höst, varnar Christer.

Nygamla Tandvårdsgruppen vid Ängby Torg!

Välkommen till vår gemytligt moderna praktik på Ängby Torg!
Vi är stolta att få ta över praktiken efter Monica Ivarsson och Thomas Bååth.
Välkommen till tandläkarna Tove Haglund och Brynja Björk Hardardottir med tandsköterskorna Ann Cedrell-Hedberg och Christina Gripenberg och – förstås vår hygienist Lotta Kjellsten.
Vårt personliga omhändertagande och en tandvård av bästa kvalitet är vår drivkraft i mötet med dig som patient – i allt från enklaste undersökning till svåra fall av helbroar eller estetiska porslinsfasader.

TANDVÅRDGRUPPEN BROMMA
Stora Ängby Allé 1. Öppet: mån-tors 8-17, fred 8-15. Tel: 37 12 00

Skicka in bilder till nästa års kalender!

Nu är det hög tid att skicka in bilder av Norra Ängby. Senast den 30 september måste de vara inne för att delta i fototävlingen. Din bild kan komma att hänga på väggen i minst tusen Ängbyhem.

För att dina bilder skall ha möjlighet att vinna måste följande krav vara uppfyllda:

- Motivet måste vara från Norra Ängby
- Årstiden ska framgå av bilden
- Bilden, i format A5 (210 x 148 mm), ska vara högupplöst (300 dpi) och ej tidigare publicerad!

Vinnaren kröns på julmarknaden vid Ängby slott söndagen den 1 december.

Första pris: presentkort på 1000 kr hos Fotokungen.

Övriga pristagare får tio kalendrar – en uppskattad present när man går bort. Och så förstås – till alla – äran!

Skicka dina bilder till thomas.fagerholm@telia.com

Dina grannar är nöjda med oss

Vi har installerat IVT värmepumpar i ditt område sedan 1984 – rådgör alltid med oss innan du bestämmer dig. Vi erbjuder en kostnadsfri besiktning som underlag för ditt beslut.

Energipartner installerar och utför service på IVT's hela värmepumps sortiment.

Teckna ett serviceavtal med oss, så vet du att din värmepump alltid mår bra!

Nöjda kunder sedan 1984

Energipartner Sverige AB
Höglandstorget 1, 167 71 Bromma
Telefon 08-80 28 05 www.energipartner.se

FOTO: LARS LUND

Trädgårdsstadsföreningens ordförande Anna-Karin Ekholm delade ut stipendierna till Anna Oljons och Sara Danielsson. De belönades för sitt arbete med knatteverksamheten och fotbollsskolan i Ängby IF.

Trädgårdsstadsföreningens stipendium till Anna och Sara

Under Ängbydagen den 25 augusti fick Anna Oljons och Sara Danielsson ta emot Norra Ängby Trädgårdsstadsföreningens stipendium.

Anna och Sara, som båda spelar i damlaget, belönades för sitt arbete med knatteverksamheten och fotbollsskolan. Trädgårdsstadsföreningens ordförande Anna-Karin Ekholm delade ut priset och styrelseledamoten Lars Lund talade om det teta samarbetet som alltid funnits mellan föreningen och Ängby IF.

Två 81-åriga föreningar

”Våra båda föreningar, Ängby idrottsförening och Norra Ängby Trädgårdsstadsförening är lika gamla, 81 år i år. De bildades när Norra Ängby var mycket ungt och hade ett nära samarbete. Under ett enda år på nittonhundratrettitalet sammanträdde vår styrelse 22 gånger, femton av gångerna gemensamt med Ängby IF:s styrelse. Ett praktiskt samarbete fanns också. När dansbanan behövde

”För att de med stort engagemang genom lek och glädje introducerat barn in i fotbollens gemenskap.”

flyttas från Karsviks hage till området norr om skolan tog man hjälp av idrottsföreningens starka grabbar.

Vid ÄIF:s 80-årsjubileum förra året uppvaktade Trädgårdsstadsföreningen genom att instifta två stipendier att utdelas årligen i fem år. I stipendiestatuterna står: Stipendiet skall tilldelas två ungdomar som visat gott ledarskap som spelare i sitt lag och som ledare för yngre åldersgrupper och som därigenom utgör en förebild för sina lagkamrater.

En fin uppväxt

Med stipendierna vill vi också visa vår stora uppskattning för det enorma

arbete som görs av alla frivilliga krafter i Ängby IF för att ge barn och ungdom i vår lilla by en fin uppväxt.

Norra Ängby Trädgårdsstadsföreningens stipendium för år 2013 har tilldelats Sara Danielsson och Anna Oljons. Motiveringen lyder: För att de med stort engagemang genom lek och glädje introducerat barn in i fotbollens gemenskap. Stipendiet består av ettusen kronor och ett diplom utfört av ängbybon Hillevi Berglund.”

För Norra Ängby Trädgårdsstadsförening
Lars Lund

Försäljning, service, reparationer av
cyklar, mopeder, trädgårdsmaskiner.
Bildäck, reservdelar & tillbehör.
Välkommen till

Riksantikvarieämbetet har tagit fram en färglikare för linoljebaserade färger. I denna har de traditionella kulörerna tolkats med dagens moderna NCS-koder.

Nu blir det lättare att välja färg

Norra Ängby är unikt som boendemiljö och en av Stockholms attraktivaste stadsdelar för villaspekulanter. Trots ett begränsat antal former och färger på husen upplevs stadsbilden som intressant och omväxlande.

Det är just det begränsade registret i arkitektoniska uttryck som särskiljer Norra Ängby från andra förorter som ofta är rena pyttipannan av former, material och färger.

Detta är ingen slump utan ligger i tiden vid Norra Ängbys tillkomst. Staden hade då fortfarande ett tungt inflytande över bostadsförsörjningen.

För nybyggarna i Ängby var det säkert befriande, att i en tid av bostadsbrist kunna förändra sin situation genom en egen arbetsinsats. När man gavs denna möjlighet var man också beredd att följa reglerna i projektet, som att hålla sig till ett begränsat urval kulörer på fasader och tak.

Valfriheten kan leda fel

Denna samsyn är inte lika självklar i valfrihetens tid och det finns helt uppenbart villaägare som inte klarar konflikten mellan kulturarvets krav och den individuella friheten.

Jämfört med idag var valet av färg

i alla avseenden lättare när våra hus målades första gången. All fasadfärg var linoljebaserad. Staden föreskrev kulörer baserade på ett fåtal naturliga pigment som de lokala färghandlarna blandade till. Svårare än så var det inte! Idag, när den kemiska sammansättningen för fasadfärg ändras från årtionde till årtionde och pigmenten är syntetiska upplevs färgvalet ofta som ett stort problem. Trots att de flesta försöker följa gällande bestämmelser om ljusa kulörer som harmonierar med omgivande bebyggelse poppar det ibland upp ett hus som sticker i ögonen genom sin skrikiga

Hjälp oss att skapa ett "kulörotek" i Norra Ängby

Som framgår av artikeln ovan har föreningen nu skaffat den förnämliga färglikare som Riksantikvarieämbetet tagit fram.

För att underlätta för framtida husmålare avser vi att inrätta ett "kulörotek" bestående av Norra-

Ängby-hus målade i färg med känd NCS-kod.

Så du som tänker måla ditt hus i höst och framöver, låna gärna färglikaren av Johan Schaeffer, bestäm färg, måla, och mejla sedan NCS-koden och din adress till Johan. Så

småningom får vi då ett adressarkiv med hus målade med känd NCS-kod som ställs till medlemmarnas förfogande. Bara att gå runt och titta på färdigmålade hus i känd NCS-kod! Lätt som en plätt att sedan bestämma sig?!

Stora Ängby allé då och nu. Valet av huskulör är fortfarande grannlaga.

kulör. Detta trots färghandlarnas missionerande om det långa steget från ett litet färgprov i butiken till den målade fasaden. Endast husägare som målat sina hus med linoljefärg (ja, dessa finns!) har hittills sluppit detta problem, eftersom de i Riksantikvarieämbetets färgkarta kunnat hitta de traditionella kulörerna.

Riksantikvarieämbetets färglikare

Nu har färgvalet underlättats genom att Riksantikvarieämbetet detta år i samarbete med NCS Colour AB tagit fram en färglikare för linoljebaserade kulturkulörer. I denna har de traditionella kulörerna tolkats med dagens moderna NCS-koder. Färglikaren utesluter alltså kulörer som är omöjliga med naturliga pigment. Med färglikaren kan man en gång för alla fastställa kulören på sitt hus. När det är dags att måla om kan man köpa färg var som helst och få exakt samma kulör som tidigare, oberoende av försäljningsställe eller tillverkare. Vet man att huset har kulör NCS 2020-G30Y ger redan denna kod en fingervisning på kulörens ljushet (de två första siffrorna), kulörthet (nästa två siffror) samt att det är en grönton

som ligger närmare grön (G) än gul (Y). Har man däremot målat sitt hus i t ex Beckers fantasikulör "Kurt" finns, när huset ska målas om, osäkerheten om "Kurt" fortfarande finns, om butiken finns och om den har bytt leverantör.

300 färgprover

Färglikaren består av över 300 färgprover. Av alla dessa kulörer är bara en liten del lämpliga för utvändigt målning. Trädgårdsstadsföreningen har köpt denna färglikare för utlåning till medlemmarna. Den kommer efterhand att kompletteras med information om vilka färgkoder som är relevanta för vår del.

En informationskväll om färg och färgval planeras under hösten.

Färglikaren lånas ut av Johan Schaeffer, 0739-83 22 07, johan.schaeffer@yahoo.se.

För mer information om NCS-systemet se www.ncscolour.com/sv/ncs/hur-ncs-fungerar/

Christian Schlumpf

Tuffa tag på 30-talet

När stugorna i Ängby byggdes i början av 30-talet fick man inte måla hur som helst. "Stadens medgivande måste erhållas", kunde man läsa i Småstugeföreningarnas Tidning i april 1934. I artikeln framgår också att "Tredskas tomträttsinnehavaren kan staden låta måla om stugan och debitera ägaren för kostnaden, vilket har hänt i ett par fall ..."

Stugans ommålning.

De som tänka måla om sina stugor och taga annan färg än den ursprungliga, torde uppmärksamma tomträttskontraktets bestämmelser, att stadens medgivande måste erhållas. Om inte detta erhålles kan konsekvenserna bli rätt så dyrbara. Tredskas tomträttsinnehavaren kan staden låta måla om stugan och debitera ägaren för kostnaden, vilket har hänt i ett par fall, där inte ägaren målade om själv på anmaning. Om färger skall man inte tvista, ty det är en smaksak. Flera av de ursprungliga färgerna kan väl knappast kallas vackra som färg betraktat, men det är sammanställningen med de olika färgerna man får taga i beaktande.

Vid ny- eller ommålning torde det vara klokt skaffa tillräckligt med färg från början, så att icke ny sats måste brytas. För amatörer är det svårt få samma nyans flera gånger. Räcker inte färgsatsen så avsluta vid hörna, ej mitt på en fasad.

Vid målning bör strykningen ske uppifrån och ned till den bredd man räcker, aldrig rätt över en fasad. Göres uppehåll i målning, gå fram till hörna eller låt skarven bli i lod, ej i våg. Iakttag detta, undviks de många skiftningarna, som man nu får se på många stugor.

Säkrare trafik förbi skolan först 2014

Trafikkontoret har nu fastslagit vilka förändringar som ska göras runt Norra Ängby skola för att göra trafikmiljön så säker som möjligt för skolbarnen. Förslaget baseras dels på Trafikkontorets egna erfarenheter från tidigare arbeten t ex vid Olovsunds skola för några år sedan, dels på förslag utfört av ett trafikplaneringsföretag. Den elevenkät som utfördes i slutet av 2011 där elevernas skolväg kartlades finns också med i bakgrundsmaterialet.

För ett år sedan deltog föreningens representanter i överläggningar om trafiken vid skolan tillsammans med skolledningen och Trafikkontorets

representanter som då angav att arbetena skulle kunna genomföras hösten 2013 eller rentav sommaren 2013. Så blir tyvärr inte fallet. Arbetena har skjutits till 2014, försommaren i bästa fall. Trist, i synnerhet som skolpoliserna inte längre finns.

Så ska det förändras

Vilka förändringar kommer då att genomföras? Vultejusvägen kommer att förses med midjor, som inte tillåter möte, vid Bureusvägen och i höjd med skolklockan. Övergångsställena där och på Beckombergavägen på ömse sidor om korsningen med Vultejusvägen höjs upp till trottoarnivå. Så sker även med med skolsidans trottoar vid Bureusvägen. Cykelbana markeras med målning på trottoaren på skolsidan. Avlämningsplats för elever som skjutsas till skolan med bil inrättas vid Ängby torg och på parkeringsplatsen mitt emot Ängby IP. Från den senare förväntas eleverna gå till skolan på Kyrksjösidans trottoar för att sedan korsa Vultejusvägen vid någon av de säkra övergångsställena uppe vid skolan. Korsningen Vultejusvägen-Peringskiöldsvägen kommer att få upphöjt övergångsställe. Längre in på Peringskiöldsvägen anläggs ett gupp. Stoppförbud på morgnarna på

Peringskiöldsvägen har diskuterats, men bedömningen från Trafikkontoret är att de planerade åtgärderna är tillräckliga för att komma tillrätta med det nuvarande trafikkaoset på morgnarna.

Protest mot senareläggningen

Trädgårdsstadsföreningen planerar att, ev tillsammans med Bromma Kyrkas Villaägarförening, protestera mot senareläggningen av dessa trafiksäkerhetshöjande åtgärder.

Föreningen har en kopia av bygghandlingen. Tyvärr går den inte att återge i tryck med tillräcklig tydlighet. Den intresserade kan däremot få låna den efter kontakt med Lars Lund. Skolledningen har informerats om senareläggningen och även erhållit en kopia av bygghandlingen.

Lars Lund och Johan Schaeffer

Vad sägs om att göra något vackert?

VÅR DRÖM har varit att ta fram en färg som gör vägarna så vackra som möjligt oavsett vilken kulör du väljer.

Måleributikens Puder blev utsedd till den vackraste färgen i ett test av arkitekter.

Drottningholmsvägen 175 Alvik
tel 08 445 95 95
Öppet: Vardagar 06.30-19.00
Lör 09.30-16.00 Sön 11.00-16.00

måleributiken

Vi kan byggvaror!

EKESIÖÖ

ETABL. 1922

VILL DU HA EN TORR OCH VARM KÄLLARE?

Förutsättningen för det är att man värmeisolerar på väggens utsida.

Det är inte bara markvattnet som orsakar fuktskador, utan kanske ännu mera innifrån kommande luft i form av vattenånga som koncentreras i väggen.

En enkel och säker lösning är Pordränmetoden. Pordrän är en fuktskyddad skiva av cellplastkuler som är värmeisolerande, dränerande, ventilerande och kapillärbrytande.

Pordrän har funnits på marknaden sedan 1965.

Ring oss för kostnadsfri rådgivning.

GT GRUNDTEKNIK I SAMARBETE MED SVENHEIMS ENTREPRENAD

Packstensgränd 5 Vällingby Ring 87 33 87/0705 - 87 33 87

GRUNDISOLERINGAR PÄLNINGSARBETEN

TRÄDGÅRDSANLÄGGNINGAR VATTEN & AVLOPP

Livlig morgontrafik i korsningen Ängby Torg–Vultejusvägen och inga skolpoliser längre!

FJELKNERS

FASTIGHETSMÄKLERI

Din lokala mäklare i Norra Ängby

Vi kan Bromma och har mycket stor erfarenhet av försäljningar av boenden i Norra Ängby. Vårt sätt att arbeta ger dig högsta möjliga slutpris. Fri värdering ingår alltid. Varmt välkommen in till vårt kontor på Ängby Torg eller ring, så kommer vi till dig.

Våra mäklare på Ängby Torg

I hjärtat av Norra Ängby ligger vårt kontor. Där möts du av erfarna fastighetsmäklare, Karin och Magnus samt assistent Caroline. Varmt välkommen!

Karin Kellander
Fastighetsmäklare

Magnus Ohlsson
Fastighetsmäklare

Caroline Andersson
Assistent

Ängby Torg 6 & Alviksvägen 103, Bromma • 08-26 86 00
www.fjelknerns.se • info@fjelknerns.se

DIN TRYGGHET – VÅRT ANSVAR

Den rödbruna spanska snigeln

– visst är den ganska vacker, men ...

En snigel av spanskt ursprung, som håller till i skogen, det låter inte så farligt. Den kan väl inte göra så stor skada! Det latinska namnet Arion vulgaris skrämmer inte heller: den är vanlig, allmän, helt enkelt. Men säg mördarsnigel! Rysningar av obehag, minnesbilder av en lång, röd, slemmig varelse som sakta slingrar sig fram på gräsmattan i kvällningen – det blir annorlunda, i synnerhet om du ser en till alldeles bredvid och där vid hallonbusken ytterligare en – hu!

Men se på fotot – visst är den ganska vacker, tjugig rödbrun färg, ändamålsenligt skapad för att ta sig fram över vått gräs eller våta löv. Men den är glupsk. Sallad på friland är ingen bra idé om mördarsniglar finns i din trädgård. Tyvärr är det ganska stor risk att de gör det. Många trädgårdar

i Norra Ängby har en fast population, men inte alla. Egendomligt nog kan en trädgård hysa hundratals sniglar, medan grannen bara har ett tiotal och grannen åt andra hållet inga alls. Sniglarna sprider sig sällan genom egen förflyttning. Den gillar inte torr mark, vilket gör att häckarna mellan våra tomter med sin torra jord utgör ett effektivt hinder. Men undvik att byta växter med grannen om du vet han har mördarsniglar och du själv har klarat dig.

Mördarsnigeln är hermafrodit

Snigelägg kan finnas i jorden, vilket gör att risken är stor för att du snart har en etablerad snigelstam. Risken finns också när du gör dina växtinköp på plantskolan på våren, men då är det bara att hålla tummarna

Mördarsnigeln är hermafrodit, tvekönad och kan alltså befrukta sig själv, vilket förklarar att en enda snigel räcker för att en trädgård ska bli permanent smittad. Äggen läggs i en lövhög, en öppen kompost eller på annan fuktig plats och kläcks efter ett par veckor. De vuxna sniglarna dör på hösten. Snigelungarna, årskullen, övervintrar genom att gräva ner sig i jorden eller i komposten. Riktigt kalla vintrar med tunt snötäcke går hårt åt beståndet, liksom torra somrar. Men det räcker att en enda individ överlever vintern för att följande sommar ska bli snigelrik förutsatt att våren och försommaren är fuktig.

Mördarsnigeln kan lätt förväxlas med röd skogssnigel och ibland med den fläckiga panternsnigeln. Jourhavande biolog menar att man nog ganska ofta felaktigt döper en rätt oskyldig röd skogssnigel till mördarsnigel.

Snigelfälla

Hur ska man bli av med mördarsniglar? Förebyggande åtgärder är viktiga: ingen öppen kompost, inga kvarliggande lövhögar, var noga med höstkrattning av löv. Behåll häcken mot grannen, även om det kan vara trevligt med en öppen gräsmatta i stället för häck. Grusgång och mossfria stenplattor är ett bra, om än inte hundra procentigt, hinder för utvandring/invandring.

Hur ska man bli av med mördarsniglar? Förebyggande åtgärder är viktiga: ingen öppen kompost, inga kvarliggande lövhögar, var noga med höstkrattning av löv. Behåll häcken mot grannen, även om det kan vara trevligt med en öppen grasmatta i stället för häck.

Om du redan har ett snigelbestånd måste andra metoder till. Ett sätt är att försöka fånga sniglarna i en fälla. En sådan gjord av 1,5 liters petflaska finns med utförlig beskrivning på www.nematoder.se/bygg_snigelfalla.php

Sniglarna är kannibaler

Öl rekommenderas av vissa som bete, andra menar att en död snigel är det bästa lockbetet, eftersom sniglarna är kannibaler.

Effektivare är nog ändå att leta upp sniglarna och döda dem med ett klipp mitt över kroppen, lägga dem i en plastpåse och kasta i soptunnan. Liten varning för luktproblem om tunnan står i gassande solsken.

När och var hittar man då sniglarna? Fuktiga ställen i trädgården är säkrast, helst tidig morgon eller sen kväll. Allra bäst efter regn. Under torrtiden denna sommar var det ont om synliga sniglar, men en halvtimme efter gräsmattebevattning hade de krupit fram. Gå gärna ett par vändor varje kväll om det är fuktigt på marken. Sniglarna har sina favoritställen, titta där flera gånger per kväll.

Bekämpningsmedel

Snigelgift finns. Järnfosfat i korn strös ut på ställen där man observerat sniglar. Kornen skall ligga glest, inte i högar, och bör vara lite fuktiga. Sniglarna föredrar järnfosfatkornen fram-

för växter eller växtdelar. Kornen ger snigeln mättnadskänsla, men ingen näring. Snigeln drar sig tillbaka i vegetationen och dör av svält. Kornen är inte giftiga för barn, inte heller för insekter, maskar, fåglar, hundar, katter, men däremot för andra sniglar. Och enstaka sniglar med hus kanske man tycker är rätt trevliga i en trädgård. Järnfosfatpreparat finns i välsorterade handelsträdgårdar och varuhus.

Lycka till i jakten. I media läste man i våras om en kvinna i Gävletrakten som dittills i år dödat 10000 sniglar och räknade med att slå sitt rekord från förra året på 24000! Dit har vi lyckligtvis långt.

Text och foto: Lars Lund

Dags att ta upp kampen mot kirskål

Kirskålen är ett livskraftigt ogräs som snabbt sprider sig i trädgården, framförallt under jord. Det är mycket svårt att bli av med ogräset när det väl slagit ner sina rötter. Men det går att bli av med kirskål om du är beredd att lägga ner arbete och lååång tid. En enklare väg, ett alternativ för den som gett upp kampen, är att helt enkelt ändra synen på kirskål.

En av mina tidigare grannar var ett riktigt datafreak som aldrig vistades i trädgården. När min dator fick virus gjorde han och jag ett byte. Han rensade virus i min dator och jag rensade kirskål vid hans häck. Ett ovanligt bra byte för oss båda. Jag blev kvitt virus på datorn och grannen fick två stora svarta sopsäckar, fulla med blad, men framförallt med rötter av kirskål.

Omfattande rotsystem.

Både grannen och jag blev båda förundrade över den stora mängden rötter från en så liten yta. Det är med sådana upplevelser man förstår kraften och kapaciteten hos detta ogräs. Kirskålen, eller kers som den också kallas, utvecklar långa vita rötter till omfattande rotsystem, med rotskott som utvecklar plantor. Rötterna är sköra och går lätt av. En liten bit kvarglömd rot skapar lätt en ny planta. Blomman är oansenlig, den liknar blek fläder. Blomman skickar ut frön, som skapar nya plantor, som skickar ut nya rötter, som skickar nya rotskott, som blir nya plantor, som skickar ut nya rötter.

Jag har rensat rötter, klippt gräset kort där kirskålen dykt upp. Jag har också lagt ut svart plast – men inte har det hjälpt. Kirskålen kommer tillbaka.

Finns det inget man kan göra? Som jag ser det kan man gå två vägar. Den svåra och den enklare.

Den svåra vägen

Den svåra vägen innebär att du på allvar tar upp kampen med kirskålen. Här är några alternativ.

1. Rensa rötter

Rensa, rensa, rensa upp rötter försiktigt, med en kloräfsa så att rötterna inte går av och släng dem i soporna. Fortsätt så – nitiskt, i flera år.

2. Täck med plast

Täck ett område som är större än kirskålens utbredning med a) markduk b) svart plast, eller tjocka lager av blöta tidningar och gräsklipp och låt området ligga täckt i minst två år.

3. Byt ut jorden

Byt ut jorden helt och avgränsa mot grannen med tunna skivor som sticks ner i jorden. Det gjorde en kollega till mig. Det blev ett dyrt kallas.

Den enklare vägen

Den som gett upp – se kirskålen med nya ögon ... Kirskålen är arv från katolska kyrkan. Det var munkar som tog kirskålen till Sverige och den användes som livsmedel. Växten kunde anrättas som kål, därav namnet kirskål. Den användes också som läkemedel bland annat mot gikt, dålig matsmältning eller som lindrande omslag för ömma fötter.

Det finns idag kända trädgårdsexperter som på allvar framhåller kirskålens skönhet och som nu också lanserar recept på hur man kan anrätta kirskålen, exempelvis i sallader. Den som vill prova kan googla på ”ogräspaj” så kommer man till ett recept med kirskål och nässlor i pajen.

If you can't beat them – eat them !

Jag är verkligen inte redo än ...

Text och foto:

Elisabet Engdahl-Linder

Blomman är oansenlig, liknar blek fläder. Blomman skickar ut frön, som skapar nya plantor, som skickar ut nya rötter, som skickar nya rot-skott, som blir nya plantor, som skickar ut nya rötter....

Kirsålen, eller kers som den också kallas, utvecklar långa vita rötter till omfattande rotsystem,.

Hög tid att byta de gamla rören

Alla i Norra Ängby som har kvar de 80 år gamla vatten- och avloppsrören i marken ut till gatan lever farligt. De gamla rören i området är "en tickande bomb", sa en rörmokare som arbetade med bytet i vårt hus. Rören som grävdes ner när husen byggdes var inte tänkta att hålla så länge.

Vårt hus drabbades förra sommaren av översvämning. Vi fick rådet att passa på att byta de gamla vatten- och avloppsrören när vi ändå renoverade badrummet i källaren.

Hasse Blumentahl är arbetsledare på Rörmannen AB i Bromma. Han berättar att företaget under årens lopp gjort en hel del stambyten inne i husen i Norra Ängby.

– Men fortfarande finns många som har kvar de gamla rören i marken ut till gatan, tror han.

Kommunen har ansvar för vatten- och avloppsledningar fram till anslutningen vid tomtgränsen, men sedan är det fastighetsägarens ansvar, vanligtvis från trottoaren och in i huset.

En följd av en läcka på avloppsröret kan bland annat bli att trädrötter söker sig till den läckande fukten. Sedan kan trädrötterna växa in i avloppsröret och bli till ett effektivt stopp för papper och annat avlopp med risk för översvämning i huset.

Filma rören

Vi anlidade en firma som filmade avloppsrören inifrån. En kamera skickades in från en golvbrunn och trycktes igenom ända fram till kommunens anslutning. Man kunde följa kamerabilden på en bildskärm hela vägen, "gastroskopi på huset" kan man kanske kalla det.

Det fanns inga rötter inne i avloppsledningen men en del beläggningar

och han som filmade ansåg att det ända var hög tid att byta ut de gamla rören.

– Men det behöver inte bli så kostsamt och besvärligt. Man kan relina, tröstade han.

Relining

Relining innebär att man inifrån de gamla rören lägger på en väv som härddas eller att man sprutar på en plastmassa som stelnar och blir till ett nytt plaströr inne i det gamla. En sådan relining är både billigare och bekvämare men metoden är omdiskuterad.

Kritiker anser att reliningen kan medföra att det hormonstörande ämnet bisfenol A frigörs från plasten i relinade rör. Regeringen har initierat en undersökning om riskerna. Den utredningen ska redovisas i höst.

De företag som utför reliningen hävdar att det är både riskfritt, billigt och bekvämt. Man slipper stökiga långvariga grävarbeteten och man behöver inte bryta upp golv eller väggar. Söker man på nätet efter kommentarer från husägare som relinat så är erfarenheterna skiftande. En del är helnöjda, andra har upplevt att den nya väven eller plastmassan inte höll. Ett dåligt resultat kan bero på att de gamla rören var i alltför dåligt skick som underlag till det nya invändiga lagret.

Efter många och långa diskus-

sioner beslutade vi oss för oss för att avstå från relining och byta ut både avlopps- och vattenledningsrör. Bland annat för att de smala vattenledningsrören inte skulle gå att relina och de måste ändå bytas ut. De galvaniserade järnrören som leder in vatten har rostet invändigt under åren. Det är därför vattnet brukar bli brunt efter ett avbrott. En ny vattenledning ger bättre tryck och bättre vattenkvalitet.

Först måste vi ta reda på hur de gamla rören gick. Dumt nog hade vi inte beställt att den som filmade rören invändigt också skulle loda exakt hur de gick under golvet och var de var nergrävda i marken på tomten. Nu fick vi bara en ungefärlig uppfattning om att de fanns under trappan. Senare fick vi veta att de sitter en liten

skylt på fasaden som avslöjar avståndet till den brunn där Stockholm Vatten ska gå ner och stänga av vattnet (15,6 m) och till vattenrörets läge (0,9 m åt höger).

Ledningskollen på internet

De som skulle gräva behöver veta om det finns andra rör och ledningar som ligger i vägen vid grävarbetet. De vill ju inte gräva av fjärrvärmerören, gamla gasrör eller elledningarna.

Kontrollen kan man förstås överlåta till firman som ska byta rören men det är ganska enkelt att själv

De gamla rören hölls bara samman av den packade jorden och föll isär så fort de grävdes fram. Grovt räknat håller vatten- och avloppsledningar i 40–60 år. De nya rörer som installeras är av plast. De rostar inte och tål också kyla bättre under kalla vintrar.

På www.ledningskollen.se kan man beställa ritningar på var rör och ledningar finns så att man inte gräver sönder fjärrvärmens, gamla gasrör, bergvärmens eller elledningarna.

ta fram kartor via hemsidan www.ledningskollen.se. Man registrerar ett gratiskonto och får snart mail med kartor med det egna husets fjärrvärmerör, elledning, gasrör med mera. Tyvärr deltar inte Stockholm Vatten "på grund av säkerhetsrisker". Det var ett beslut som fattades efter terrordåden i New York den 11 september 2001. Jag har inte riktigt lyckats förstå hur detta hänger ihop med våra rörer i Norra Ängby men det går ändå att få fram även kartor på vatten- och avloppsrören genom att vända sig direkt till Stockholm Vatten. Man får då betala för kartorna som visar exakt var kommunens rör slutar vid tomtgränsen. Från det kan man dra slutsatser om hur de fortsätter in på den egna tomten.

Rören under trappan

Man kan också se på ritningarna för sitt hus. Om man inte har dem hemma finns de tillgängliga för allmänheten i datorer hos Stadsbyggnadskontoret på Fleminggatan. I vårt fall gick

det inte att se något tydligt om rören på dessa gamla ritningar.

Eftersom våra rörer av någon anledning grävdes ner i marken där man sedan byggde en stentrappa över beslutade vi att dra rörer genom ett nytt hål i väggen. Allt för att slippa slå sönder trappan.

Jag ska inte berätta om alla detaljer i det långa och ibland mödosamma arbetet för grabbarna som grävde i marken denna regniga vecka. De var både trevliga och duktiga. Och trappan som går rakt ut mot trottoaren tvingades ändå grävmaskinisten slå sönder med sin tunga skopa eftersom han absolut inte fick gräva i kommunens mark som började strax utanför nedersta trappsteget. "Det är bättre om man har en trappa som går efter sidan av huset" förklarade grävmaskinisten. Då finns plats att gräva på tomten.

Kostnader?

Och nu till den fråga de flesta ställt när vi pratat om projektet. Vad kostar

det att byta ut de gamla rören? Det frågade jag också flera firmor inför grävningarna men ingen kunde ge ett rakt besked. "Det går inte att säga vad man stöter på för problem. Men över hundratusen blir det säkert", svarade i stor sett alla. Och det stämde, det blev ännu högre kostnader eftersom trappan skulle fixas till också. Nu ser husen i Norra Ängby olika ut och en del har rören lättare tillgängliga och kan komma undan billigare.

Råd om upphandlingar

Många av er som läser detta är förmodligen också mer slipade än jag när det gäller att förhandla och köpa tjänster. Om någon med erfarenhet och kunskap om upphandlingar, hantverkskontrakt och efterkontroll vill skriva en artikel med goda råd ska vi publicera den i tidningen och jag tror att de råden kommer att tas emot med stor tacksamhet av många i Norra Ängby.

Text och foto: Rolf A Olsson

Milton "Mille" Elbe vid IP:s grusplan, över 70 år efter debuten i Ängby IF:s pojklag.

Ängbyprofilen Mille – lirare och ledare

Fyrtiotal. Vinter, iskyla, ibland ned mot 40 minusgrader. Norra Ängby nybyggt, barnrikt. Många grabbar som ville spela bandy. Ingen idrottsplats, inga skridskobanor, men Kyrksjön fanns. Plogning nödvändig. Sagt och gjort: häst och plog lånades från Räcksta gård.

Bandybanan blev klar på några timmar och av sådan storlek och kvalitet att även seriematcher kunde spelas där. Isen var dock skrovlig och hade trots plogningen ofta ett tunt lager snö.

”Inte så kul, men vi hade inget val. Och vår skridskoteknik och bollbehandling blev suverän!” berättar Milton Elbe, Mille, som var en av grabbarna, och tillägger med glimten i ögat: ”bollen försvann ju ofta in i vassen, där isen var tunn, så dit skickade vi den minsta killen, som var Jalle Rosberg, Percys brorsa.” Percy Rosberg blev senare svensk elitspelare i tennis, uppvuxen i en idrottsintresserad och idrottsbegåvad familj på Beckomberga vägen intill Runstensplan. Percy är numera nog mest känd som Björn Borgs förste tränare.

Mille, som ogärna vill kallas Milton, är Ängbyfödd, uppvuxen på Bällstavägen 287, alldeles invid en skog, som bland kompisarna kallades Milles skog. Skolstart 1 september 1939, ”samma dag som tyskarna gick in i Polen”. Många minnen: kälkåkning på Bällstavägen ned mot Islandstorget! Full fart, nästan ingen trafik, i synnerhet under krigsåren. Sommartid fotboll på ången mitt emot skolan. Där startade kvartersfotbollen 1942, samma år som Mille som tioåring gick med i Ängby IF. Ingen åldersuppdelning då, alla åldrar i samma lag. Roligt och bra, de äldre tog hand om de yngre. Det spelades även seriefotboll där under enkla förhållanden. Kritad fotbollsplan, två målställningar. Det var allt. Inget omklädningsrum, ingen dusch! Man bytte om vid ”Stora stenen” i skogen intill, hemmalaget på den ena sidan av stenen, bortalaget på den andra. Kanske

tog man ett bad i Kyrksjön efteråt. Mille berättar också att kommunen under en period ordnade fotbollsplaner på Judarnängen. Det var långt före tunnelbanans och elvans tid. Trafiken på Ängbyvägen, som nuvarande Bergslagsvägen hette då, var gles, så det var lätt för Ängbygrabbarna att ta sig till Judarnängen.

Mille minns några Ängbyprofiler från uppväxttiden. I Björklundstorpet, som låg invid Bällstavägen i närheten av gravfältet bodde Lång-Anders. Han var murare och flitigt anlitad av byggarna i Ängby för putsning av husgrunderna. När han försvann låg torpet öde med vandalisering som följd. På bilden från 1958 har en brand redan ägt rum. Något år senare brann stugan ner till grunden.

En annan Anders, som Mille minns väl var Lill-Anders,

Björklundstorpet – brandskadat, men ännu inte helt nedbränt. Bilden är från 1958.

Veteranerna träffas vid A-lagets matcher, för att heja och hurra och snacka om gamla tider, då solen lyste klart över Mille, Klyket, Geggan, Jerka, Gurkan och alla de andra ...

som plogade Ängbys gator med hästdragen tröplog. Populärt förstås, alla ungar samlades kring ekipaget och skämde bort hästen med sockerbitar. En stund efter plogningen kom några starka karlar med snöskyfflar och skottade rent; prydliga ingångar till husen genom de höga drivorna under det tidiga fyrtiotalets snörika vintrar. Vilken service!

Häst och Lill-Anders bodde i en kåk nere vid Tyska botten. Lill-Anders var kommunalt anställd och skulle belönas för lång och trogen tjänst med medalj i Blå Hallen. Ingen kostym hade han och tänkte väl inte skaffa heller, men hans arbetsgivare, åkaren A. Borg, tyckte inte det gick an att komma arbetsklädd till en sådan tillställning. Så Borg tog med sig Lill-Anders till stan, provade ut en snygg svid och betalade kostymen, femtio riksdaler. Huruvida den användes mer än denna gång förmåler inte historien.

Åter till idrotten. Mille spelade både fotboll och bandy i Ängby IF. På bilden från 1947 ses han i pojklaget i fotboll tillsammans med andra kända Ängbyprofiler från den tiden: Jompa Johansson från Hildebrandsvägen, lagledare, Harry Ferngren från Rökstensvägen, Stene Lekvall, Leffe Groth. Mille tränade med AIK under en period, på Råsunda kommunala idrottsplats, som låg bredvid nuvarande Fotbollsstadion, cyklade till träningarna, men sedan blev det Ängby IF på nytt.

Milles idrottskarriär blev kort. Han valde att sluta som

aktiv efter "lumpen", men ville gärna vara kvar inom idrottsrörelsen i en annan roll än den aktives. Till att börja med blev det domarutbildning, 21 år gammal. Domararvodet var fem kronor per match inom Stockholm, tolv kronor om matchen spelades i annan kommun, t ex Ekerö. Snart togs hans ledarförmåga ytterligare i anspråk. Han valdes in i Ängby IF:s styrelse vid några och tjuugo och utsågs till sekreterare. Vid 25 års ålder, 1957, valdes han till ordförande. "Jag visste inget om ordförandeskapet i förväg, det kom som en total överraskning vid årsmötet, men det var bara att tacka ja och hålla god min." Mille var ordförande i elva år och under samma tid lagledare för det framgångsrika bandylaget. Man slapp numera träna och matcha på Kyrksjöns is. Ängby idrottsplats hade byggts efter kriget och invigts 1947, vilket gav helt andra möjligheter till träning. Fin gräsplan för seriematcher i fotboll, grusplan för träning. Vintertid spolades grusplanen till bandyis, inte perfekt som nutidens konstfrusna, men klasser bättre än Kyrksjöns is. Å andra sidan inte så mycket bevänt med omklädningsrum ännu, men Mille såg under sin ordförandetid till att föreningen fick en ordentlig barack med omklädningsrum.

Ordförande, lagledare, idéspruta, jobb, familj! Hur kunde han nu hinna med allt detta? Ja, det kan man fråga sig. Men bra gick det. "Mille var ordförande i många år, vår yngste någonsin, initiativrik, full av uppslag", skrev Gösta Sätterberg, tidigare ordförande, i jubileumsskriften 1982, "Ängby IF 50 år".

Men 1968 fick det vara nog. Mille flyttade från Ängby till Hässelby strand 1956. Anställdes som chaufför i Kanslihuset, körde statsråd och tjänstemän i Cadillac och Volvo Duett. Inget nio-till-fem-jobb precis så idrotten fick inte riktigt plats. Efter Kanslihuset startade Mille eget åkeri och körde ut Stockholmstidningar till Uppland, Gästrikland, Dalarna, Västmanland. "Självständigt jobb, som jag trivdes väldigt bra med." Många tusen mil på vägarna blev det. Körskickligheten sitter i, vilket märks när Mille kör mig i sin Skoda för fotografering vid Ängby IP. Mjukare och följsammare åktur har jag nog aldrig varit med om. Lugnt och självklart, smidigt och enkelt. Bollsinn i annan tappning!

Under några år på nittioalet, efter pensionering, återvände Mille till de gamla jaktmarkerna vid idrottsplatsen. Han skötte kansliet och fanns tillhands varje vardag. På

Pojklaget i fotboll 1947.

Stående fr.v. Leif Groth, Milton Elbe, Ture Jansson, Börje Andersson, Harry Ferngren, Sture Olsson, Johnny Johansson, lagl.
Knästående fr. v. Sten Lekvall, Torsten Lökvist, Nils-Erik Svensson, Bosse Berg, Ragnar Sjöberg.

den tiden fanns också en servering på IP, som Mille hade hand om. Och han vore ju inte Mille om han inte samtidigt ledde pojkjuniorlaget till seger i en internationell cup för pojkelit.

och gamla spelare, som träffas vid A-lagets matcher, för att heja och hurra på dagens lirare förstås, men mest för att snacka om gamla tider, då solen lyste klart över Mille, Klyket, Geggan, Jerka, Gurkan och alla de andra.

Numera sker Milles kontakt med den gamla klubben genom Veteranerna, en livskraftig sammanslutning av supportrar

Text och foto: Lars Lund
samt arkivbilder

90 ÅR
PÅ NACKEN

EKESIÖÖ
LEVERERAR BYGGMATERIAL
SEDAN 1922

Vi kan byggvaror!

VVS • JÄRN • FÄRG • KAKEL • KÖK
BADRUM • TRÄVAROR

—

VARDAGAR 06.30-18.00
MÅNDAGAR TILL 20.00
LÖRDAGAR 10-14

Karlsbodavägen 16, Bromma
TEL. 08-728 92 00
Besök oss även på www.ekesioo.se

Hemköp
Ängby Torg
För oss som älskar mat

Färsk Rödningfilé
Odlad i Sverige
179 kr/kg
Gäller 6-15 sept!!

Hemköp Ängby Torg

Öppet: Mån - fre 8-21, lör-sön 9-21
Ängby Torg Tel: 08-37 65 90 www.hemkop.se

Ett mynt, här med fram och baksida, är slitet och från 1724 eller 1729. Det är troligen en ettöring. Det andra är nästan oanvänt ser det ut som. Det är en 1/3 shilling banco och präglad 1839.

Milles pappa hittade mynten i potatislandet

Artikeln i NÄT nr 2 om det romerska bronsmyntet har redan gett resultat! Milton "Mille" Elbe har sänt över två mynt. Ett är slitet och från 1724 eller 1729. Det är troligen en ettöring. Troligen har det varit många år i omlopp. Det andra är nästan oanvänt ser det ut som. Det är en 1/3 shilling banco och präglad 1839. Hans Erik Jonsson har fotograferat mynten.

Milton berättade för oss att han var med som åttaåring 1940, när hans pappa grävde i potatislandet på Bällstavägen 287. På den tiden var det många militärer i området på grund av kriget. De hade tält bland gravhögarna på det stora gravfältet och massor med hästar och vagnar.

Vad kan mynten berätta?

Ingen utifrån tillförd jord fanns 1940, när Miltons pappa hade potatisland i trädgården – som så många andra under kriget. Marken var den ursprungliga. Det var mycket blålera i marken, vilket ju visar, att där en gång varit en sjöbotten. Med potatis och blast följde de två mynten, som tydligen legat tillsammans i jorden. Vilka historier kan dessa mynt berätta? Har de legat i en

börs av tyg som gått till förgängelsen? Det kan man möjligen fundera över eftersom mynten låg tillsammans.

Kan de ha tillhört torparen, som bodde i Björklundstorpet som vi vet är från 1700-talet. En torpare nämns i husförhör redan 1779 och naturligtvis vid senare husförhör. Eller är det någon från Stora Ängby, som vid jordbruksarbete tappat mynten?

Fredrik 1 var regent

Regent när 1700-talsmyntet präglades var Fredrik I (1676 – 1751), som var gift med Karl XII:s syster Ulrika Eleonora. Fredrik, arvprins till grevskapet Hessen-Kassel, var med kungen vid belägringen av fästningen Fredrikshald, där kungen sköts i tinningen, när han stack huvudet ovanför värnet. Rykten gick länge att Fredrik var ansvarig – dvs mördade kungen men inga bevis har kunnat läggas fram. Motivet skulle ha varit tronföljden. Faktum är dock att Fredrik fick bråttom efter Fredrikshald att sända bud till Stockholm om dödsfallet. Han verkade för att Karls släktingar i Holstein Gottorpska ätten (Karl Fredrik) inte skulle ärva kunga-

kronan och för att Ulrika Eleonora skulle bli drottning. Det skedde 1719 men ett år senare - 1720 - lät hon sin make Fredrik bli kung. Emellertid begränsades då kungamakten kraftigt efter Karl XII:s envælde. Fredrik lyckades aldrig utvidga kungamakten och ägnade sig åt nöjen och utsävningar.

Kung av Sverige och Norge

Myntet från 1839 är från Karl XIV:s tid (1763 - 1844). Han var kung av Sverige och Norge från 1818. Han var son till sakkförelsen Henri Bernadotte i Pau. Karl (Jean Baptiste Bernadotte) blev en av Frankrikes främsta generaler och år 1806 furste av Ponte-Corvo. År 1810 erbjöds han bli Sveriges tronföljare och adopterades av Karl XIII (1748 – 1818). År 1813 anförde tronföljaren Karl svenska trupper mot Napoleon och dennes bundsförvanter. Genom freden i Kiel 1814 blev Karl även norsk tronföljare.

Hans Erik Jonsson
Nils Ringstedt
Bengt Windelhed

**ROBERT'S
SALONG**

Tidsbeställning, Drop-in
08-36 87 06

BROMMA BLOMMOR

www.brommablommor.se
08-36 03 30

Välkommen till Spångavägen 314!

Unga och gamla kämpade med röjningen. Slitsamt, men fint blev det!

Praktisk grannsamverkan i Karsviks hage

Till Arkeologidagen 25 augusti planerades en guidad rundvandring, dels till Runsaområdet, dels till platåhusgrunden i Karsviks hage. Ingetdera området var dock röjt. Gullriset växte nästan manshögt, hasselslyn yvig och flera meter hög.

Kommunen, som ska sköta röjningen hade nog röjt, men på fel ställe: gravfältet vid Bällstavägen, som i år

inte skulle vara med på visningen. Vad göra?

Och folk kom!

Vi var några stycken som började röja, men det var segt och gick långsamt. Grannsamverkan måste till, menade Hans-Erik Jonsson, förfärdigade vackert flygblad, som lades i närmsta kvarterets brevlådor. "Måndag efter

1800, kom och hjälp till, om så bara en kvart!"

Och folk kom! 15 personer, två timmars svettigt arbete och simsalabim: platån var röjd och framstod i sin fulla prakt! Nöjda röjare kunde vackla hem till duschen. Två dagar senare hämtade kommunen genom PEAB resultatet av vår möda.

Text och foto: Lars Lund

Hus sökes i Norra Ängby. Förmånligt arvode!
Ring Sven Würtz – anlitad mäklare i Ängby, 0705-250 700.

Åkermyntan
Mäklare AB

Besöksadress Åkermyntan Centrum, Box 5088, 165 11 Hässelby
Tel: 08-89 49 00 Fax: 08-89 90 60 Webb: www.erasweden.com

Sex skyltade kulturminnen i Norra Ängby

Bromma Hembygdskommitté har i sin skrift beskrivit 30 skyltade kulturminnen i Bromma. Norra Ängby har inte mindre än sex av de skyltade kulturminnena.

Hembygdskommittén har satt upp skyltar vid gravfältet intill Bällstavägen, vid gravfältet i Komötet samt intill gravfältet norr om Runsavägen. Stadsmuseet har i samarbete med hembygdskommittén skyltat den unika husplatån i Karsvik. Skylten vid runstenen på Runstensvägen har satts

upp av Stockholms stadsmuseum och Stockholms stad medan skylten vid Stora Ängby slott är uppsatt av Stockholms stad i samarbete med Bromma Stadsdelsförvaltning.

Fornminnen och byggnader

De skyltade kulturminnena i Bromma avser fornminnen och intressanta byggnader som slott, torp och gårdar. Vidare har några andra kulturmiljöer som t ex parker skyltats. Hembygdskommitténs skyltar avser huvudsak-

ligen fornminnen, några torp samt Lilla Ängby gård.

De skyltade kulturminnena i Norra Ängby är alla inom promenadavstånd. Besök dem och ta del av Norra Ängbys intressanta kulturhistoria!

Mer information om kulturen i Bromma finns i hembygdskommitténs nyutkomna skrift nr 4, 2013, Brommas skyltade kulturminnen – en kulturhistorisk vägvisare av Nils Ringstedt.

Nils Ringstedt

08-410 417 70

www.alltjanstpoolen.se

Räcker tiden inte till?

Behöver du en hjälpande hand hemma, i trädgården eller på jobbet?

Vi installerar el, målar, renoverar, bygger till, bygger om, anlägger och underhåller trädgården, snickrar och bygger trall eller staket, städer inne, ute eller i garaget, kör till tippen och mycket, mycket mer...

Kontakta oss idag och berätta vad just du behöver, så hjälper vi dig!

info@alltjanstpoolen.se

RESTAURANG CHINA HOUSE

Lunchbuffé 79:-
10.30 - 14.30 - inkl dricka, sallad, bröd, kaffe! Öppet: mån-fre: 10-22 lör-sön: 11-22
Bergslagsvägen 264 Tel: 378 282

Fullständiga rättigheter

De skyltade kulturminnena i Norra Ängby är alla inom promenadavstånd

1

Gravfältet på ömse sidor av Bällstävägen i Björklunds hage upptar 68 gravar, bl a 11 högar och 46 runda stensättningar. Det är brandgravar – de döda har bränts på bål.

Det är faktiskt det enda gravfältet i Bromma som regelbundet vårdas som ett led i Bromma Stadsdelsförvaltnings skötselplan för grönområden i Bromma. Gravfältet var ett av gårdsgravfälten för den eller de gårdar som under forntiden fanns i området – kanske på platsen för nuvarande slottet.

2

Komötets två vikingatida gravfält hörde troligen också till Engiabys vikingatida bebyggelse. Det västra gravfältet har ca 20 gravar – 4 högar, 12 runda och en rektangulär stensättning samt två s k treuddar, tresidiga stensättningar med insvängda sidor. Det östra gravfältet nära Norra Ängby skola har ca 10 gravar, varav 3 högar och 6 stensättningar. Det västra gravfältets fina högar röjdes bl a i samband med uppsättning av skylten. Spännande är att en gång syntes Stora Ängby från högarna och vice versa. Nu är det en trädridå som skymmer. Antagligen är läget på gravfältet symboliskt. De döda hade uppsikt över de levande som kunde se förfädernas gravar på höjden i norr!

3

Det stora gravfältet norr om Runsavägen har 30 järnåldersgravar, varav 5 är högar och 25 är stensättningar. Av dessa är 8 rektangulära och en kvadratisk. Dessa ligger på den höglänta östra delen och kan ha sitt ursprung i äldre järnålder (500 f Kr – 550 e Kr). Bebyggelsen som hör till gravfältet kan hypotetiskt antas ha legat på höjden vid korsningen Stolpevägen/Rökstensvägen. Inga spår finns dock. Av skylten vid gravfältet framgår att ett järnsvärd har påträffats i samband med att området bebyggdes på 1930-talet. Svärdet hade spår av silverinläggning på fästet och ett ingraverat kryss på svärdsknappens undersida. I södra Uppland har endast 14 svärdsgravar påträffats (de 34 svärdsgravarna på Birka inte medtagna). Svärdet kan symbolisera en person med hög social status – inte nödvändigtvis en krigare.

4

Runstenen på en utspärad tomt vid Runstensvägen har texten ”Udd lät resa stenen efter Björn, Ingrid's fader. Han var Vides arvinge”. Sannolikt restes stenen för att markera detta arv. Ingrid nämns, vilket kanske innebär att hon och Udd var ansvariga för att stenen tillkom. Kanske de var gifta. Genom ristningen berättar de att de ärvt efter Björn. Antagligen bodde Udd och Ingrid på platsen för nuvarande Stora Ängby gård. Arvet var den mark som gården innehade under förhistorisk tid.

5

Platåhuset i Karsvik är det intressantaste fornminnet i Norra Ängby. Det har antagligen varit en stormannagård. Terrassen är ca 24 m lång, ca 10–12 m bred och ca 0,6 m hög. Platåhuset är från vikingatid (ca 800 – 1050 e Kr). Faktum är dock att vid universitetets grävningar för några år sedan daterades det undre lagret till bronsålder (ca 1800 – 500 f Kr)! I närheten finns spännande husgrunder från äldre järnålder – daterade till ca 400-talet e Kr.

6

Slutligen står en skylt nära Fatburshuset och som berättar om Norra Ängby – om gravfältet, om Stora Ängby, om stadens köp av gården, byggandet av egna hem i området mm. Under den historiska gården Stora Ängby hörde åtta torp och stugor, nämligen Solbaset, Frökendal (Torfstickan), Ladugårdskarlstugan, Björklund (Sörtorpet), Komötet, Nytorp (Mjölmarstugan i Södra Ängby), Tyska Botten och Pihlstugan!

Under Arkeologidagen den 25 augusti visade och berättade Nils Ringstedt om gravarna vid Runsavägen och om Karsviks fornminnesområde.

Många var intresserade av våra fornminnen

För tredje året i rad guidade jag bland fornminnen i Norra Ängby. Vi hade en strålände sommardag med sol och ett 25-tal intresserade mötte upp vid fornminnesskylten på Runsavägen, där vandrigen började.

I början av sommaren kontaktade jag stadsdelsförvaltningen och bad att få gravfält 41 vid Runsavägen vårdat så att de 20 gravarna på gravfältskartan på skylten skulle kunna ses, vilket skedde av PEAB.

Många fina högar finns i den västra delen av gravfältet (se foto). I den östra delen ligger de äldsta gravarna med en s k mittblocksgrav från bronsåldern längst i öster. På en höjd ovanför Bergslagsvägen besågs en stor rektangulär stensättning från äldre järnålder. Intill finns rester av ett gravfält men jag avrådde från besök då gravfältet är övervuxet och svårt att nå. Sevärt i området är den gamla landsvägen från 1600-talet som till en del är bevarad.

Karsviks fornminnesområde

Det mest intressanta är dock Karsviks fornminnesområde – nu fint röjt. Faktum är att en bränd örtstam i boten av platåhuset är ¹⁴C daterat till ca 750 – 400 f Kr! Då brändes ytan av troligen för att användas som betesmark. Jord påfördes och i den fanns spår av ett stolphål från troligen ett

Gravfältet vid Runsavägen.

hus som föregått det senare platåhuset. Få forntida fynd påträffades – ett par skifferbrynen, en kniv, ett lerkärl men mycket sot och kol, 3 stolphål vari en bit bränd stolpe fanns åldersdaterad till 600 – 700-talet! På plattån, som bara är delutgrävd, tillkom under senare århundraden olika fynd – keramik från 1500-talet, kritpipor från 1700-talet och ett mynt från Karl XV:s tid 1861.

För kultiska syften

Den märkliga stensättningen väster om platån har troligen använts för kultiska syften. Här fanns en depå av brända ungsvin, hasselnötter och spannmål. Mellan stenar påträffades brynen och en kniv med motsvarighet i gotländsk vikingatid! Bara en del av stensättningen har grävts – den östra delen är inte grävd. Min

egen hypotes är att denna stensättning/röse kan vara från bronsåldern, alltså från samma tid som när marken röjdes med eld (se ovan). Något väster om stensättningen är två resta stenar – rest av ett medeltida gränsmärke för bytomten, ett femstenarör. Detta förlades ovanpå en vikingagrav med rester av ornerad kam och fynd av en pilspets – en av två påträffade i hela Bromma!

Äldre romersk järnålder

Längre i väster besökte vi den äldre till 400-talet daterade järnåldersterassen. Här har grävts en stor härd, tre takbärande stolphål och 6 väggstolphål samt keramik, bryne mm. Under sten i båda stensträngarna har påträffats kol som ¹⁴C daterats till mellan 550 – 660 e Kr! Det mest intressanta är dock sädeskornet i ett jordprov under en sten och som ¹⁴C-daterades till mellan 50 – 220 e Kr! Alltså redan under äldre romersk järnålder kan en liten åker ha funnits här.

Slutligen visade jag den sannolika malsten som ligger i snåren strax ovanför Karsviks hage och avslutade arkeologidagen med att berätta om och visa spåren av gamla Karsviks medeltida by vid Västergårdens två spisrösen strax intill Karsviks hage!

Text: Nils Ringstedt

Det brann i Judarn

Det hade varit en lång och varm tid utan regn i början av juli. Vid lunchtid hörde vi brandkåren ner mot Vultejusvägen och plötsligt stängdes sirenerna av. Det verkade oroväckande och jag reste mig och såg rökmolnen ner mot T-banan. Jag cyklade ner mot Ängbyplan och såg strax brandkåren på ängen.

Jag fick höra att de larmats av en klok kvinna på hundpromenad som uppmärksammat den tunna röken. Hon mötte upp brandbilen vid Fär-

jestadsvägen och pekade med rak arm bestämt ut mot ängen och visade dem var det brann. Hon var verkligen uppskattad av brandmännen. Uppe på kullen söder om hållplatsen visade brandmännen mig engångsgrillen som orsakat branden.

”De där borde förbjudas”, sade brandchefen.

Och vem var kvinnan?

Jag vet inte

Text och bild: Hans-Erik Jonson

Bra höststart för Ängby IF:s herrlag

Två matcher spelade, två vinster i division 4, Stockholm norra.

Först 2-1 mot Järfälla, sedan 5-1 mot Ursvik. Bra jobbat!

Visserligen ligger motståndarlagen långt ned i tabellen, men ändå. Ängby ligger trea, 2 poäng efter Viksjö, 1 poäng efter Sundbyberg, som dock båda har två fler spelade matcher. Ser lovande ut. Målet är förstås att spela i division 3 nästa säsong. Fortsatt lycka till, säger vi.

Marléne
FIXAR HÅRET
Tacitusvägen 4, Norra Ängby.
Tidsbokning på 0730-50 73 17
VÄLKOMNA!

Byt inte fönster!

Vi bygger istället om och renoverar de du redan har!

Byt inte fönster! Vi bygger om till moderna energieffektiva fönster med våra egna montage **iwa-Fast™**, **iwa-ST™**, **iwa-SD™** och **iwa-montage™**.

Vår lösning är anpassad till just dina förhållanden. Du minskar din energikostnad med minst 12 % samtidigt som boendekomforten förbättras märkbart. Du blir av med kallras från fönstren, känslan av att det är ruggigt och kallt försvinner helt. Dessutom reduceras

utifrån kommande buller med minst hälften med de flesta av montage.

Våra montagemetoder är ofta dessutom mer energieffektiva än att byta till helt nya 3-glasfönster. MEN till en bråkdel av priset. Våra isolerrutor är alltid fabriksbyggda och skräddarsydda.

Du behåller även husets karaktär när du väljer att bygga om och renovera, istället för att montera in prefabricerade 3-glas fönster.

På vi har fram till idag byggt om & renoverat fönster hos ett 10-tal medlemmar i Norra Ängby Trädgårdsstadsförening. Kontakta oss så ser vi till att du får besöka någon av dina grannar för att se hur det blev i deras hus.

iwa21 energiisolerar | bullerdämpar | renoverar
fönster

iwa21 AB Stenhammarsvägen 13, 168 58 Bromma Telefon 08-21 36 21 Fax 08-7600 322 www.iwa21.se info@iwa21.se

Första vintern vi hade huset drog det jättekallt från fönstren. Vi var tvungna att klä på vår lille Hugo tjocka tröjor för att han inte skulle frysa. Energiförbrukningen var för hög och flygplatsen i närheten störde oss.

iwa21 byggde om våra fönster, balkong- och altandörrar utan att ändra på husets ursprungliga karaktär. Till och med våra blyinfattade fönster kunde de bygga om till moderna 3-glasare. Det hela blev klart billigare än att byta ut fönstren mot nya. iwa21 löste våra problem.

Gör som vi, bygg om dina fönster.

Anna & Christian Ireby

Med hjälp av goda grannar och lejda skolungdomar blev tomatskörden rekordartad trots den mycket torra sommaren.

Thomas tomater trivdes trots torkan

Efter en bra sommar kommer en riklig skörd. Årets skörd blir den bästa hittills. Lön för mödan kan man tycka men jag har haft stor hjälp av snälla grannar och lejda ungdomar. Vad ska jag göra av alla tomater?

När jag kom hem från fäboden i Dalarna i början av augusti var väggen röd. Det formligen dignade av mogna tomater från alla välvuxna plantor i odlingshinkar från Willab Garden. Ändå hade grannar plockat för att äta.

Första skörden fyllde två stora bunkar. Jag plockar av tomaterna när de är tillräckligt röda så att inga småkryp får för sig att äta upp tomaterna innan jag hinner dit och för att de gröna ska få växa till sig. Det kommer nya rödingar varje dag.

Jag har läst att det går att frysa hela cocktailtomater. Det kommer att visa sig om några månader då jag plockar fram den första påsen. Annars är kryddiga tomatsåser min favorit där jag kan utnyttja färska kryddor av alla de slag.

Basilikan i juni

Men skördefesten började faktiskt redan i juni. Då var det dags att börja

Basilikan frodades redan i juni.

skörda basilikan som stått i solgasset i söderfönster. Den vattnades två gånger om dagen under den mest intensiva solperioden. Plantorna blev kraftiga. Vissa blad nådde nästan storleken av min egen hand. Nåja, kanske jag ska gå ner några storlekar.

Plantor på loppisen

En del plantor såldes på loppisen på Ängby torg, andra delades ut till goda grannar. Några tog jag med mig till fäboden. Och visserligen har det varit en mycket bra sommar även där men jag konstaterar att basilikan trivs bäst inomhus i solgasset. Förutsättningen är dock att de får vatten varje dag. Mycket pesto blev det i somras.

Vilka tomatsorter använder jag? I år har jag använt samma sorter som förra året med mycket gott resultat: Gardeners Delight, Shirley F1 och Chipano F1, samtliga från Frökung-

en. Dessutom provade jag ett tips från min svägerska. Jag tog ett par marockanska cocktailtomater inköpta på Coop, delade dem och stoppade ner delarna i krukor. Efter en tid kom det upp små plantor. Dessa planterade jag om och skötte om som de övriga plantorna. Och se, vilket resultat! Tomatstänglarna ser ut precis som de gjorde i förpackningen på Coop. Och smaken är bättre eftersom de kan plockas och ätas när de är solmogna.

Ingen groda i år

Till sist undrar ni kanske om det dök upp en groda i vattenkannan även i år. Svaret är nej och det är jag glad för. Och det tror jag även grodorna är.

Text och foto: Thomas Fagerholm

VI UTFÖR ALLT INOM
TRÄDGÅRD & UTEMILJÖ

Sköna
TRÄDGÅRD

www.skonatradgard.se
073-533 12 37

FOTON: LARS LUND OCH ROLF A OLSSON

25 augusti

Den sista söndagen i augusti 2013. Solen sken ännu högsommarvarmt. Skolan hade börjat några dagar tidigare och alla hade kommit hem igen. På IP var det massor av fotbollsknattar på Ängbydagen och Trädgårdsstadsföreningen delade ut sitt stipendium. Hedvig lät sig väl smaka av korv med mycket senap och ketchup. Vid badbryggan i Kyrksjön var det knöckfullt av badande och Nils och Linus sålde egentillverkade chokladbollar. I Björklunds hage hade 4H välkommen-hem-fest och under basketkorgen tränade Fredrik med sin boll. Vid Karsviks hage mötte vi arkeologivandrare. Det var en fröjd att vandra runt i ett levande Norra Ängby denna underbara söndag.

Våra spekulanter står i kö för en bostad här i Norra Ängby!

Tveka inte att kontakta mig om du funderar på att byta boende. Under de senaste månaderna har utbudet av villor i Norra Ängby varit lägre än vanligt och efterfrågan extra stor. Våra visningar har varit välbesökta och priserna har blivit därefter. Jag har nu kontakt med många familjer, som fortfarande söker efter ett hem här.

Som uppvuxen i Norra Ängby och boende här med familj, har jag en stark känsla för området. Mitt engagemang, min tillgänglighet och min fingertoppskänsla för området och boendet här, ger både dig som säljer och köper kvalitet och trygghet i alla led. Under åren har jag hjälpt många familjer att sälja och köpa sitt hem här. Jag ger dig de bästa förutsättningarna för en lyckad affär.

Låt oss börja med en träff och kostnadsfri värdering.

Din riktigt lokala mäklare i Norra Ängby!

Funderar du på att sälja
eller vill du ha en fri värdering?

VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA:

Mikael Flobecker

070-782 00 15 / 08-728 22 15

mikael.flobecker@bjurfors.se

BJURFORS

BERGSLAGSVÄGEN 260, BROMMA
WWW.BJURFORS.SE

FOTO: LARS LUND

Vår ordförande, Anna-Karin Ekholm, till höger, som basar för midsommarfirandet, fick hjälp med kransbindningen. Vädret var fint och midsommarfirare strömmade till.

FOTO: HANS-ERIK JONSSON

Johan Schaeffer och Hans Erik Jonsson fixade björkris.

Välbesökt midsommarfest

Vilken härlig midsommarfest det blev. I Bromma var det fint picknickväder medan det regnade på många andra håll i Sverige.

Ovanligt många ville fira tillsammans i Björklunds hage och kom med fyllda korgar och filtar. Förmodligen besöksrekord.

Några hade varit i farten redan på förmiddagen och bundit kransar och klätt midsommarstången. Tack för det!

Bromma Folkdansgille ledde dansen och det serverades hemlagad tårta, kaffe med mera.

Fest för funktionärer

En trevlig tradition har det blivit att föreningen varje vår tackar dem som arbetat för att föreningen och alla våra arrangemang ska fungera, styrelse, skribenter, redaktion, tidningsutdelare m fl. Så även detta år, med en huvudperson som det hurrades särskilt livligt för och överlämnades gåvor till. Nalle Remnelius, Mr Ängby, som fortsatt att framställa vår tidning, kalender och mycket annat flera år efter flytten från Norra Ängby till Malmköping, men som nu vill koncentrera sig på arbetet i den nya hemorten. Ryktet förtäljer att hans idéspruta är i full gång. Roligt för Malmköping, en saknad för Norra Ängby. Tack Nalle!

FOTO: ELISABET ENGD AHL-LINDER

Nalle Remnelius fick ett extra stort tack på årets funktionärsfest.

Rolf tar över layouten

När Nalle Remnelius nu lämnat Norra Ängby och tidningen har Rolf A Olsson gått in i redaktionsgruppen, tillsammans med Lars Lund och Elisabet Engdahl-Linder.

Rolf har bott i Norra Ängby i 17 år. Han driver ett företag som producerar böcker och tidskrifter och har en bakgrund som reporter och redigerare på dagstidningar i Örebro, Malmö och Stockholm.

*Ska du bjuda till bröllop,
födelsedag, examen eller kanske ett
bejdunderande jubileum?*

**Ring mig så ordnar vi
till med en riktig fest!**

*Catering till bl a Ängby Slott, Berga Gård,
Enebybergs Gård och Svalnäs Gästhem.*

Tel: 08 - 37 52 58
Mobil: 070 - 327 67 37
www.pauldegen.se

Lås fast stegen och gasolgrillen!

Våren var lugn och fin men i juli vände det enligt de uppgifter jag fått från polisen. Jag har även haft direktkontakt med grannar runt om i Ängby som berättat om tråkiga händelser, framförallt under juli. Att komma hem från en kort semesterresa och

finna att gasolgrillen saknas är inte kul. Två familjer i vårt grannområde råkade ut för det. I ett fall valde man att förankra den nya de köpte med lås, i ett annat att låna vår märkpena och rita in adressen i plåten. Då blir den mindre åtråvärd på blocket och kan identifieras om den påträffas.

Med anledning av det ökande antalet inbrott i juli fick vi varningsbrev från polisen den första veckan i augusti. De pekade på att några sommarinbrott utförts på natten och det är ganska ovanligt. Vidare läste vi att ett par "lånade" stegar hade använts för inbrott i vårt Bromma. Stegar bör låsas fast. Det är en klok åtgärd om du inte vill hitta din som inbrottsverktyg hos grannen.

Nyinflyttad

Vi har många nyinflyttade Norra-

Ängbybor som behöver ta del av grannsamverkan. Vi uppmanar dem att ta en sväng på gatan för att presentera sig och dela med sig av sina telefonnummer. De kontakterna är ovärderliga om det skulle hända något. Vi vet ju att inbrotten oftast sker under arbetstid 8-17 och har man någon granne på gatan som vet att du är på jobbet eller t.o.m. bortrest så räcker det i många fall att den hemmavarande visar sig för att förhindra ett inbrott. Det har vi flera exempel på.

Utvecklingen i Norra Ängby

På vår hemsida ligger nyhetsbrev från närpolisen med statistik. På vår egen grannsams.se kan du ta del av utvecklingen specifikt i Norra Ängby och samlade erfarenheter om hur du kan minimera inbrottsrisken. Ett gott råd är att skriva upp sig för nyhetsbrev på www.norra-angby.se. Du finner prenumerationsrutan på hemsidans vänsterspalt och via nyhetsbrevet får du aktuell information om Grannsamverkan från mig och

FOTO: LARS LUND

Gasolgrillar har i sommar varit eftertraktade byten för tjuvar. Gravera in namn och adress med märkpena och lås fast grillen.

polisen förutom det vad föreningen erbjuder.

Som avslutning vill jag välkomna dig att höra av dig till mig med frågor!

Hans Erik Jonsson

DIN GLASMÄSTARE PÅ HEMMAPLAN! ALLT I GLAS - SEDAN 1931!

Mattias Bröms hälsar välkommen till Bergslagsvägen 262 vid Islandstorget.
Öppet mån - tors 8 - 17 och fre 8 - 15. Lunch mellan 12 och 1.
Ring gärna på 37 06 18. www.angbyglas.com

Ängby Glasmästeri
& Ramaffär AB

Lena är Ängbys egen "klippa"

Ängby
Salongen

Boka klipptid på 08-37 03 32
Bergslagsvägen 270 - Islandstorget
Öppet: måndag-torsdag 9-18, fredag 9-12

preem Islandstorget öppet alla dagar till 22.00

Ditt närmaste tankställe! Lätt att stanna.
Butik med bröd, smör, mjölk.
Trevlig personal. Samme ägare sedan 1984.

Välkommen till preem Islandstorget, 08 - 37 94 42.

Hantverkshjälp

Om & tillbyggnader!

Engqvist Bygg AB

www.engqvistbygg.se
Box 20092, 161 02 Bromma
Mobil 070-529 35 22

Badrumsrenoveringar, till- & ombyggnad!

Tommy Berggren Bygg AB

www.tbbygg.se Box 1053, 171 21 Solna
Tel 0708-37 14 76

Byggnadsentreprenör

Lasse Dahlkvist

Ängby Torg 14 Tel 37 45 00
Mobil 070-576 12 70

Dränerings & övriga utarbeten

Erik Westlin Bygg & Inredning

Bigårdsvägen 9, 178 32 Ekerö
Mobil: 0708-560 460

Familjerätt, brottmål civil-, & fastighetsrätt, skadestånd, mm

Advokatfirman Rother-Schirren

T-banhuset, Vällingby 08-17 93 30
www.rother-schirren.se

Fönster, ombyggnad och renovering

iwa21 AB

www.iwa21.se e-post: info@iwa21.se
Tel: 08 - 21 36 21

Måleriarbeten

Petersson & Wahlstedts Måleri AB

Kaskögatan 36, Kista. Tel 733 06 27
Mobil 070-777 01 67

Mark/grund/fasad/tak/bygg/badrum

Johnson & Nilsson Byggmekano

Falkstigen 7, 172 76 Sundbyberg
Tomas J: 0768-77 10 60/29 05 78
Stefan N: 0768-77 10 61/29 25 24

Måleriarbeten

Arilla Larsas Måleri

Mariebergsbacken 16, 179 95 Skå
Mobil 0708-10 63 69

Värmepumpar/gas/vatten/gasol

Guy Pettersson-Åtrem AB

Tel 37 58 60, eller vidarekoppling

Totalentreprenör, ny-, till- & ombyggnad!

Janne Eklund – TvåTumTvå Bygg

Brennervägen 30 Tel 87 64 80
Mobil 070-783 93 75

Trädbeskäring/trädgårdsstyling

Sköna Trädgård/Marion Strandberg

0735-33 12 37 www.skonatradgard.se info@skonatradgard.se

Om & tillbyggnader, renoveringar, fasad, badrum, målning!

Roberts hantverksservice

www.robertshantverksservice.com
Adilsvägen 16, 168 53 Bromma
Mobil 070-412 63 84

Vill du vara med här i denna spalt med ditt företag? Ring Johan på 0739 - 832207 och boka 4 ggr/år för 500 kr!

Medlemsförmåner

Du som har betalt medlemsavgiften på 150 kr för 2013 går till Fjelnkers Fastighetsmäklari på Ängby Torg och får årsmedlemsdekal för 2013 klistrat på ditt kort. Då gäller det för medlemsrabatter och övriga förmåner enligt följande lista under 2013. Du som var medlem 2006 och ännu inte har hämtat ut jubileumsboken – gör det på samma plats.

2013 års medlemsavgift beslutades på årsmötet till oförändrat 150 kr. Här de företag som lämnar rabatt vid uppvisandet av medlemskortet.

Medlemskortet = förmån!

Som medlem får du rabatt hos en del av våra handlare i närheten.

Ängby Slott

Visa upp ditt medlemskort för slottsparet Fia & Johan Barkman så får du 10 procent på slottshyran: 0708 38 21 11

Ängby Smycken

10 procent på lagervaror (ej beställningsarbeten) t ex smycken, halskedjor, födelsedags- & doppresenter: 08-37 06 34

Föreningen har hos några medlemmar placerat ut en del trädgårds- och andra prylar för uthyrning eller lån. Ring och boka:

Stege 14 m

Rolf Larsson, Karlebyvägen 13
telefon 08-35 80 89

Stege 9 m

Johan Gunnarsson, Franklandsvägen 29,
08-37 66 44

Tommy Östling, Kiviksvägen 11
08-687 03 16

Kostar 50 kr + 5 kr/dag.

Flaggstångsvinsch

Niklas Sölvemark, Jomsborgsv 7
telefon 645 44 19 – Gratis!

Gallervält

25 kr/dygn, 50 kr för icke medlemmar.
Krister Bengtson, Rökstensvägen 11,
08-87 22 59.

Elektrisk märkpena för metall

HE Jonsson Jordanesvägen 7
telefon 0708 970222. Gratis, men deponera en slant som återfås.

Färglikare

Johan Schaeffer: johan.schaeffer@yahoo.se
telefon 0739 83 22 07
Max 3 dagar.

Prenumerera på nyhetsbrevet på **www.norra-angby.se**

www.sjopaviljongen.se

Njut av höstens smaker i fin miljö

Nu är det en härlig tid för svenska smaker. Hos oss bestämmer årstiden vilka råvaror som serveras. Vi har bland annat skaldjursveckor i september och viltveckor i oktober. Eller varför inte fira Märten Gås och far i november?

Välkommen att boka bord på 08 - 704 04 24 eller info@sjopaviljongen.se

SJÖPAVILJONGEN
TRANEBERGS STRAND

Norra Ängby Trädgårdsstadsförening

Genom ditt medlemskap visar du att du vill vara del i en gemenskap som har som ändamål att främja Norra Ängbybornas gemensamma intressen, verka för en trivsamt boendemiljö och goda kontakter mellan medlemmarna. Ju fler medlemmar föreningen har desto starkare kan vi agera i för oss angelägna frågor.

Genom medlemskap i Norra Ängby Trädgårdsstadsförening får du:

- Möjlighet att delta i alla föreningens aktiviteter under ett helt år
- Ditt exemplar av Norra Ängbyalmanackan hem i brevlådan
- Låna föreningens prylar: stegar, märkpenna, färglikare mm
- Möjlighet att få föreningens månatliga nyhetsbrev levererat per e-post
- Nyttigt och intressant information på föreningens hemsida.
- Vissa rabatter

Inte minst viktigt är att du i och med ditt medlemskap stödjer föreningens engagemang i för Norra Ängbyborna angelägna frågor, t ex angående nybyggnationer i och omkring vårt område eller att sprida kunskap om och främja områdets unika värden.

Du blir medlem i trädgårdsstadsföreningen genom att betala medlemsavgiften, som för närvarande är 150 kr per hushåll och år och medlemskapet gäller för perioden april-mars. I början av april, får du ditt medlemsbrev med inbetalningskort i brevlådan. Medlemsavgiften betalas till föreningens plusgirokonto 94 01 78-7.

Kulturmiljögruppen inom Norra Ängby Trädgårdsstadsförening

Gruppen vill – utgående från Norra Ängby som riksintresse:

- Öka kunskapen om och medlen till bevarande av stadsdelens unika värden.
- Genom insamling av bakgrundsmaterial och kontakt med berörda myndigheter dokumentera stadsdelens historia.
- Göra fakta om våra hus och trädgårdar tillgängliga för de boende så att de kan anpassa dessa med bibehållen inneboende charm för framtida behov.

Vill du engagera dig i dessa frågor är du mycket välkommen. Vi träffas ungefär var sjätte vecka.

Mejla nat.kulturmil@gmail.com eller Johan Schaeffer: johan.schaeffer@yahoo.se eller 0739 83 22 07.

Föreningens styrelse

Anna-Karin Ekholm, ordförande, 08-30 66 77, annakarineholm@hotmail.com

Carola Bengtsson, Engia Glöggen, Café Björkan, Julmarknad, Äppelsöndag, Midsommar, 08-87 22 59, carola.my@hotmail.com

Sven Rygart, kassör, medlemsregistrerare, kulturmiljögruppsrepresentant, 0729 136191, sven@rygart.se

Lars Lund, redaktion, skola, trafik, grannföreningar, 08-37 68 23, larslund10@gmail.com

Thomas Fagerholm, webmaster, nyhetsbrev, 070 550 81 30, thomas.fagerholm@telia.com

Martti Sköldelid, 072 337 89 02 marttiskoldelid@gmail.com

Suppleanter

Elisabet Engdahl-Linder, kalender, redaktion, 08-17 86 83, elisabet.engdahl.linder@gmail.com

Rolf A Olsson, redaktion, 070 564 93 93, rolf@rao.se

Revisorer: **Lars-Göran Gabrielsson**, 08-87 24 93, lagges@gmail.com. **Kenneth Sahlén**, 0736 24 39 62, ksisb.sthlm@telia.com

Revisorssuppleant: **Lena Nordensson**, 070 680 62 62

Valberedning: **Hans Erik Jonsson**, 37 02 22, hanserik.j@telia.com, **Thomas Fagerholm**, 070 550 81 30. **Birgitta Åhman**, 0708 35 11 72.

Föreningens adress: **Norra Ängby Trädgårdsstadsförening**, c/o Anna-Karin Ekholm, Bergslagsvägen 252, 08-168 55 Bromma

Höstens program

Second-hand-försäljning, Stefanskolan

Lördag 14 september, kl 11-14

Söndag 15 september, kl 10-13.

Jätteutbud på lördagen, halva priset på söndagen, dvs chans till fynd! Servering med kaffe och varmkorv.

Ljuskväll vid Kyrksjön

Lördag 14 september, från kl 18

Arrangör är scouterna.

Föreningen säljer korv och dricka.

Julmarknad

Söndag 1 december, kl 12-16.

Ytterligare information på hemsidan och i Nyhetsbladet senare i höst

Äppelsöndag vid Ängby slott

Söndag 29 september, kl 12-16.

Föreningen välkomnar alla att besöka slottet i äpplets tecken. Du kan musta dina äpplen i vårt ambulerande musteri. Ta med mycket äpplen. Glöm inte kärll att ta hem musten i. Kostnad 10 kronor per liter för medlem, 15 kronor för övriga. Must kan med fördel frysas. Du kan även få hjälp av pomolog att artbestämma dina äpplen.

Ta med fem äpplen av varje sort. Ingen kostnad för medlemmar, 20 kronor för övriga.

Ta med medlemskort.

Kafé med musikunderhållning. Föreningen säljer korv och dricka till stora och små. Äppelinlämning till årets glögg, klar lagom till julmarknaden i december. Du kan också lämna namn och adress till någon av funktionärerna och sedan ställa dina äpplen vid grinden så hämtar vi.

Flera marknadsförsäljare, "knallar", finns på plats.

Om regnet öser ned flyttar vi in i slottet.

SVENSK
FASTIGHETS
FÖRMEDLING

VI HAR
KÖPARNA

Vill du ha bättre betalt för din bostad?

Genom våra cirka 230 bobutiker och vårt stora kundregister har vi tillgång till fler möjliga köpare än många andra fastighetsmäklare. Vi hittar inte bara köpare från området där du bor utan vi hittar köpare från hela landet. Det här ger dig möjlighet till en riktigt bra bostadsaffär där du kan få bättre betalt för din bostad. Välkommen till oss eller läs mer på svenskfast.se/viharkoparna

BROMMA. DROTTNINGHOLMSVÄGEN 334.
TEL 08-598 222 00. SVENSKFAST.SE/BROMMA

Följ oss på Facebook

SVENSK
FASTIGHETS